

11.09.2017

Asia/5

§ 794

V 27.9.2017, Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite toimeentulotuen saannin turvaamisesta

HEL 2017-001956 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Yrjö Hakanen ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa toimeentulotuen saannin turvaamiseksi vaikuttamista Kelan toiminnan kehittämiseen ja kaupungin omien voimavarojen lisäämistä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupungin sosiaali- ja terveystoimi pitää Kelan eteläisen vakuutuspiirin kanssa säännöllisiä yhteistyökokouksia toimeentulotukiasioissa. Kokouksissa käydään läpi mm. perustoimeentulotuen käsittelyssä ilmenneitä ongelmia ja sovitaan yhteistyökäytännöistä. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimialan esimiehet ovat usein yhteydessä vakuutuspiirin johtoon puhelimitse ja sähköpostitse.

11.09.2017

Alkuvuodesta 2017 pääkaupunkiseudun kaupungit pyysivät Kelalta selvitystä mm. perustoimeentulotukipäätösten terveydenhoitomien myöntämiskäytännöistä, toimeentulotuen myöntämisestä ennakkona, toimeentulotuesta oleskeluluvan hakuajana ja opintolainan huomioimisesta. Lisäksi alkuvuodesta ilmenneitä ongelmia on käsitelty Suomen Kuntaliiton organisoimissa kuntafoorumeissa ja palaute on välitetty Kelaan. Helsingissä on avattu viranomaislinja Kelan ja kaupungin ilmoitusten ja tiedon siirtoa varten.

Asiakkaiden ohjaukseen ja neuvontaan on kiinnitetty erityistä huomiota sekä perus- että täydentävää toimeentulotukea koskevissa asioissa. Muutosvaiheessa Kelan kanssa on tehty asiakaskohtaista yhteistyötä esimerkiksi perustoimeentulotukipäätösten asumismenojen hyväksymisen osalta. Täydentävän toimeentulotuen päätöksenteossa on pysytty seitsemän arkipäivän määräajassa.

Sosiaalityön voimavarojen kohdentaminen on kaupungin aikuissosiaalityössä organisoitu uudelleen vuoden 2017 alussa. Tiimeissä on sekä sosiaalityöntekijöitä että sosiaaliohjaajia. Alle 30-vuotiaiden tiimeissä on 23 sosiaaliohjaajaa 46 sosiaalityöntekijän lisäksi. Etsivässä työssä on kahdeksan sosiaaliohjaajaa (aiemmin neljä). Aikuissosiaalityön tiimeiltä on saatavana apua erilaisten elämäntilanteiden sujuvuuden ongelmissa.

Ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki ovat yhä enemmän sosiaalityön välineitä. Lastensuojelun, vammaispalvelujen ja vanhuspalvelujen sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat tekevät omien, hyvin tuntemiensa asiakkaiden harkintaa vaativia ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen päätöksiä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on kiinnittänyt huomiota riittävien voimavarojen turvaamiseen aikuissosiaalityössä ja toimeentulotukiasioiden käsittelyssä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 02.05.2017 § 123

HEL 2017-001956 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Yrjö Hakasen ja 21 muun valtuustoa-loitteeseen toimeentulotuen saannin turvaamisesta:

"Kelaan vaikuttaminen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimisto ja Kelan eteläinen vakuutuspiiri pitävät säännöllisiä yhteistyökokouksia toimeentulotukiasioista. Kokouksissa käydään läpi muun muassa esille nousseita ongelmia perustoimeentulotuen käsittelyssä ja sovitaan yhteistyökäytännöistä. Lisäksi esimiehet ovat usein yhteydessä vakuutuspiirin johtoon puhelimitse ja sähköpostilla.

Sosiaali- ja terveystoimisto lähetti yhdessä Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kanssa Kelaan selvityspyynnön 23.1.2017. Selvityspyynnöksi tehtiin, koska Kelan perustoimeentulotukipäätösten takia pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveystoimen työntekijät ovat joutuneet selvittämään paljon asiakkaiden saamia perustoimeentulotukipäätöksiä. Osa päätöksistä on saattanut asiakkaat kohtuuttomiin tilanteisiin, jolloin kunta on joutunut paikkaamaan perustoimeentulotukeen kuuluvia menoja myöntämällä asiakkaille täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea. Tukea on myönnetty muun muassa ruokaan ja lääkkeisiin sekä myös vuokra-kuuksiin. Selvityspyynnössä pyydettiin selvennystä terveydenhoitomenojen myöntämisestä, tuloylijäämän huomioimisesta, toimeentulotuen myöntämisestä ennakkona asumismenojen käsittelyssä, tulojen huomioimisesta laskelmassa, toimeentulotuesta oleskeluluvan hakuajana ja opintolainan huomioimisesta.

Selvityspyynnöön saatiin vastaus 5.3.2017 päivätyllä kirjeellä ja siinä vastattiin kaikkiin esitettyihin kysymyksiin. Kela on jo ennen vastausta muuttanut myöntämiskäytäntöjään esimerkiksi terveydenhoitomenojen käsittelyn osalta.

Sosiaali- ja terveystoimisto on osallistunut jo parin vuoden ajan aktiivisesti Kuntaliiton organisoimiin kuntafoorumeihin, joissa on käsitelty toimeentulotuen Kela-siirtoa. Viimeisin foorumi oli 8.2.2017, jossa käsiteltiin yhdessä noin 12 kunnan kanssa alkuvuonna ilmenneitä ongelmia perustoimeentulotuen käsittelyssä. Kuntaliitto on välittänyt foorumin esille ottamat asiat Kelaan.

Asiakaskohtainen yhteistyö on tässä muutosvaiheessa ollut päivittäistä. Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien kirjallisilla selvityksillä ja lausunnoilla vaikutetaan Kelan tekemiin perustoimeentulotukipäätöksiin muun muassa asumismenojen hyväksymisen osalta.

Sosiaali- ja terveystoimisto on myös avannut Kelaa varten oman viranomaislinjan, josta Kelan ratkaisijat voivat kysyä edellisten päätösten taustatietoja.

Kelasta välitettyjen täydentävän ja ehkäisevän tuen hakemusten ja sosiaalihuoltolain mukaisten ilmoitusten jakaminen sosiaali- ja terveystoimiston työntekijöille on keskitetty etuuskäsittelyn tiimiin.

Täydentävän toimeentulotuen päätöksenteossa on pysytty seitsemän arkipäivän määräajassa.

Asiakkaiden ohjaus ja neuvonta

Etuuskäsittelyn toimeentulotuen puhelinneuvontaa saa ma-pe klo 9–12 sekä suomeksi että ruotsiksi. Tämän lisäksi sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat ohjaavat ja neuvovat jatkuvasti asiakkaita perustoimeentulotuen hakemisessa Kelalta. Myös Kelan päätösten sisältöjä selvitetään asiakkaille ja työntekijät ovat tarvittaessa yhteydessä Kelaan päätösten sisällöstä Kelan viranomaislinjan kautta.

Sosiaalineuvontaa varten on rakennettu oma 12 sosiaaliohjaajan tiimi, joka työskentelee kaupungin eri sosiaali- ja terveystoimen pisteissä.

Koska sosiaali- ja terveystoimisto on joutunut paikkaamaan perustoimeentulotukeen kuuluvia menoja myöntämällä asiakkaille täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea, Helsingin menot saattavat nousta. Kunnan maksuosuus perustoimeentulotuesta on puolet, mutta täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kunta rahoittaa kokonaan itse. Korvausten maksamista kunnille käsitellään sosiaali- ja terveystoimistossa.

Sosiaalityön resurssien kohdentaminen ja lisääminen

Sosiaali- ja terveystoimistossa on aikuissosiaalityö organisoitu uudelleen vuoden 2017 alusta lukien. Tiimeissä on sekä sosiaalityöntekijöitä että sosiaaliohjaajia. Myös alle 30-vuotiaiden tiimeissä on nyt 23 sosiaaliohjaajaa 46 sosiaalityöntekijän lisäksi. Etsivässä työssä on 8 sosiaaliohjaajaa aikaisemman 4:n sijasta. He työskentelevät pareittain etelän, pohjoisen, idän ja lännen alueilla.

Aikuissosiaalityötä tehdään yksittäisten asiakkaiden, perheiden ja yhteisöjen parissa. Aikuissosiaalityön asiakkaaksi hakeudutaan ottamalla yhteyttä oman asuinalueen aikuissosiaalityön tiimiin. Myös Kela ja muut

yhteistyökumppanit voivat ohjata apua tarvitsevia henkilöitä aikuissosiaalityön asiakkaiksi.

Asiakas voi hakea aikuissosiaalityön tiimistä apua esimerkiksi työhön, asumiseen, perhe-elämän sujuvuuteen, raha-asioiden hoitoon ja erilaisiin elämän kriisitilanteisiin liittyvissä ongelmissa. Aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat pyrkivät tukemaan asiakasta hänen pärjäämisessään yhteisellä tavoitteellisella työskentelyllä, ohjaamisella ja harkinnanvaraista tai ehkäisevää toimeentulotukea myöntämällä.

Aikuissosiaalityön tiimeissä asiakkaan elämäntilanne kartoitetaan ja sen pohjalta mietitään yhdessä asiakkaan kanssa palvelujen ja tuen tarve. Aikuissosiaalityön tiimeillä on yhteistyökumppanina myös muut aikuisille suunnatut sosiaalihuollon palvelut kuten asumisneuvonta, talous- ja velkaneuvonta, työkykyseuranta ja kuntouttavan työtoiminnan palvelut.

Aikuissosiaalityön työmallin kehittämistä jatketaan sosiaalihuoltolain mukaiseksi muun muassa koko kevään jatkuvilla koulutuksilla ja työpajoilla.

1.4.2017 alkaen ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki muuttuu yhä enemmän sosiaalityön välineeksi, kuten lakimuutoksen perusteluissa esitetään. Lastensuojelun, vammais- ja vanhustalouden sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat alkavat tehdä omien, hyvin tunte miensa asiakkaiden harkintaa vaativia täydentävien ja ehkäisevien toimeentulotuen päätöksiä. Etuuskäsittelijät käsittelevät ne hakemukset, jotka eivät edellytä harkintaa tai joista on olemassa sosiaalialan ammattilaisen toimeentulotuen myöntämisen ohjeistus.

Ruotsinkieliset palvelut aikuissosiaalityössä on turvattu. Alle 30-vuotiaiden ruotsinkieliset palvelut on keskitetty läntiselle alueelle Haagaan ja yli 30-vuotiaiden palvelut pohjoiselle alueelle Malmille. Myös muilla alueilla on ruotsinkielisiä taitavia työntekijöitä. Muiden kieliryhmien kohdalla käytetään asiakastyössä tulkkeja tarpeen mukaan.

Koska muutoksia on tapahtumassa, aikuissosiaalityössä seurataan asiakasmäärien kehittymistä, minkä pohjalta vasta voidaan tarkentaa tarvittavan henkilöstön määrää.

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta pitää tärkeänä, että sosiaalihuoltolain mukainen aikuissosiaalityö turvataan. Lautakunta edellyttää huolehtimaan, että toimeentulotuen käsittelyyn liittyvään työhön on riittävä henkilöstö.

Terveys- ja hyvinvointi vaikutusten arviointi

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki ja sen saannin turvaaminen on elintärkeää, jotta sitä tarvitsevat henkilöt saavat tarvitsemansa taloudellisen avun ajallaan. Käsittelyn viivästyminen lakisääteisestä ajasta vähentää asiakkaiden hyvinvointia. Asiakkaat ovat joutuneet kohtuuttomiin tilanteisiin, jos heillä ei ole ollut rahaa ostaa tarvitsemiin lääkkeitä. Myös paine siitä, saavatko he toimeentulotuen ajoissa maksaakseen välttämättömät laskunsa, kuten vuokran tai sähkölaskun, vähentää asiakkaiden hyvinvointia."

Käsittely

02.05.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus

Jäsen Anna Vuorjoki: Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveystalouden mukainen aikuissosiaalityö turvataan. Lautakunta edellyttää huolehtimaan, että toimeentulotuen käsittelyyn liittyvään työhön on riittävä henkilöstö."

Kannattaja: Jäsen Miina Kajos

1 äänestys

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus (jäsen Anna Vuorjoki): Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveystalouden mukainen aikuissosiaalityö turvataan. Lautakunta edellyttää huolehtimaan, että toimeentulotuen käsittelyyn liittyvään työhön on riittävä henkilöstö."

Jaa-äännet: 5

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Tiina Tasmuth

Ei-äännet: 6

Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Miina Kajos, Laura Nordström, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Jouko Malinen, Hannu Tuominen

11.09.2017

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 6 - 5 (poissa 2).

Esittelijä

toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Marja Heikkinen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 42303
marja.heikkinen(a)hel.fi

Leena Luhtasela, vs. nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 58283

leena.luhtasela(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566